

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 11. septembra 2018

Onesnaženost zraka: zdravje državljanov EU še vedno ni dovolj zaščiteno, svari Evropsko računsko sodišče

V skladu z novim poročilom Evropskega računskega sodišča ukrepi EU za varovanje zdravja ljudi pred onesnaženostjo zraka niso dosegli pričakovanega učinka. Zaradi onesnaženosti zraka v EU vsako leto prezgodaj umre približno 400 000 ljudi ter nastane več sto milijard evrov zunanjih stroškov, povezanih z zdravjem. Vendar pa Sodišče svari, da ti znatni človeški in ekonomski stroški še vedno niso izraženi v ustreznih ukrepih po celotni EU. Dodaja še, da so delci, dušikov dioksid in prizemni ozon onesnaževala zraka, ki so odgovorna za večino teh prezgodnjih smrti, ter da so izpostavljeni zlasti prebivalci mestnih območij.

Direktiva o kakovosti zunanjega zraka iz leta 2008 je temelj politike EU za čist zrak, saj določa standarde kakovosti zraka za koncentracije onesnaževal v zraku. Sodišče je ocenilo zasnovo Direktive, ali so jo države članice uspešno izvedle ter kako jo je Komisija spremljala in uveljavljala. Prav tako je ocenilo, ali je bilo vprašanje kakovosti zraka ustrezno obravnavano v drugih politikah EU in ustrezno podprto s sredstvi EU ter ali je javnost dobro obveščena o vprašanih kakovosti zraka.

„Onesnaženost zraka pomeni največje okoljsko tveganje za zdravje v Evropski uniji,“ je dejal Janusz Wojciechowski, član Evropskega računskega sodišča, pristojen za poročilo. „V zadnjih desetletjih so politike EU prispevale k zmanjšanju emisij, vendar pa se kakovost zraka ni izboljšala v enaki meri, vplivi na javno zdravje pa ostajajo precejšnji.“

Sodišče je ugotovilo, da so bili standardi EU o kakovosti zraka določeni pred skoraj dvajsetimi leti, pri čemer so nekateri od njih bistveno manj strogi od smernic Svetovne zdravstvene organizacije in ravni, priporočljivih na podlagi najnovejših znanstvenih dokazov. Čeprav se emisije onesnaževal zraka znižujejo, večina držav članic še vedno ne izpolnjuje standardov EU o kakovosti zraka in ni sprejela dovolj uspešnih ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka.

Obstaja tudi tveganje, da je onesnaženost zraka podcenjena, ker se morda ne spremlja na pravih mestih. Načrti za kakovost zraka – glavna zahteva Direktive o kakovosti zunanjega zraka – pogosto niso prinesli pričakovanih rezultatov.

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče.

Celo poročilo je na voljo na www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – uradni govorec

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – tiskovni predstavnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Evropska komisija se pri spremljanju smotrnosti delovanja držav članic v zvezi z doseganjem ciljev glede kakovosti zraka srečuje z omejitvami. Komisija s postopki za uveljavljanje doslej še ni zagotovila, da bi države članice upoštevale mejne vrednosti za kakovost zraka, določene v Direktivi. Čeprav je Komisija sprožila sodne postopke proti številnim državam članicam, v katerih je bilo odločeno v njeno korist, države članice te mejne vrednosti še naprej pogosto kršijo.

Sodišče je ugotovilo, da lahko sredstva EU za kakovost zraka predstavljajo koristno podporo, vendar pa financirani projekti niso vedno dovolj ciljno usmerjeni. Med obiski držav članic je Sodišče opazilo nekatere dobre projekte – zlasti tiste, ki so prejeli podporo na podlagi programa EU LIFE.

Sodišče meni, da je onesnaženost zraka pereče vprašanje, povezano z javnim zdravjem, ter da mora pri njegovem reševanju ključno vlogo igrati ozaveščanje in obveščanje javnosti. V zadnjem času se državljanji več ukvarjajo z vprašanji kakovosti zraka in so tudi sprožili postopke pred nacionalnimi sodišči, ki so v več državah članicah odločila v prid njihovi pravici do čistega zraka. Vendar je Sodišče ugotovilo, da Direktiva o kakovosti zunanjega zraka pravice državljanov do dostopa do pravnega varstva varuje manj izrecno kot nekatere druge okoljske direktive. Sodišče meni, da so bile informacije o kakovosti zraka, ki so bile dane na voljo državljanom, včasih nejasne.

Za izboljšanje kakovosti zraka v EU Sodišče priporoča:

- uspešnejše ukrepanje Evropske komisije,
- posodobitev Direktive o kakovosti zunanjega zraka,
- prednostno obravnavanje politik o kakovosti zraka in njihovo vključevanje v druge politike EU,
- izboljšanje ozaveščanja in obveščanja javnosti.

Pojasnila za urednike

Evropsko računsko sodišče predstavlja svoja posebna poročila Evropskemu parlamentu in Svetu EU ter zainteresiranim stranem, kot so nacionalni parlamenti, deležniki v gospodarstvu in predstavniki civilne družbe. Velika večina priporočil Sodišča se izvede, kar dokazuje, da je delo Sodišča koristno za državljanje EU.

Posebno poročilo št. 23/2018 – Onesnaženost zraka: naše zdravje še vedno ni dovolj zaščiteno – je na voljo na spletišču Sodišča (eca.europa.eu) v 23 jezikih EU.